

УДК 347.7

**ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ДОКТРИНИ
«ЗНЯТТЯ КОРПОРАТИВНОЇ ВУАЛІ» (PIERCING THE CORPORATE VEIL)**

Махінчук В. М.,

доктор юридичних наук,
старший науковий співробітник
НДІ приватного права і підприємництва
імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України

Анотація: У статті досліджуються основні підходи до розуміння доктрини «зняття корпоративної вуалі» (piercing/lifting the corporate veil/PCV) та особливості її застосування в праві деяких зарубіжних країн. Виокремлено істотні спільні ознаки, які характеризують розглядувану доктрину в різних зарубіжних країнах.

Ключові слова: корпоративна вуаль (corporate veil), доктрина зняття корпоративної вуалі (piercing/lifting the corporate veil/PCV).

Аннотация: В статье исследуются основные подходы к пониманию доктрины «снятие корпоративной вуали» (piercing / lifting the corporate veil / PCV) и особенности ее применения в праве некоторых зарубежных стран. Выделены существенные общие признаки, характеризующие рассматриваемую доктрину в различных зарубежных странах.

Ключевые слова: корпоративная вуаль (corporate veil), доктрина снятия корпоративной вуали (piercing / lifting the corporate veil / PCV).

Annotation: The article examines the main approaches to the understanding of the doctrine of «lifting of the corporate veil» (piercing / lifting the corporate veil / PCV) and especially its use in the law of some foreign countries. Significant common features allocated characterizing a particular doctrine in various foreign countries.

Key words: corporate veil, piercing / lifting the corporate veil / PCV.

Правова фікція юридичної особи формувалася багато століть тому як форма об'єднання капіталів та зусиль для досягнення підприємницького результату. Однак підприємницька діяльність характеризується високим рівнем ризиковості – її результат неможливо достеменно передбачити та повністю забезпечити. Підприємницька діяльність часто не призводить до одержання прибутку, хоч це і є її основною метою, а навпаки – приносить збитки як безпосередньо підприємцю, так і його контрагентам. Тому суттєвої привабливості більшості організаційно-правових форм юридичних осіб надає обмеження майнової відповідальності засновників юридичної особи їх внесками до статутного капіталу. Формула, за якою юридична особа не відповідає за зобов'язаннями своїх засновників, а засновники не відповідають за борги юридичної особи за межами свого вкладу, стала основою розуміння феномену юридичної особи в цивілістичній доктрині. Закордонна доктрина корпоративного права називає таке розмежування відповідальності корпоративною вуаллю (the corporate veil). Однак звільнення засновників від відповідальності за зобов'язаннями юридичної особи формує плідне підґрунтя для зловживань, коли юридичні особи не виконують своїх зобов'язань, банкрутують, а їх засновники збільшують свої статки. Особливо це властиво економікам, які в історичному масштабі нещодавно відмовилися від адміністративно-командного управління та переходять до ринкових засад. Крім того, у країнах з розвинутою ринковою економікою відомі випадки зловживання корпоративною вуаллю, які іноді навіть призводили до системних фінансових та економічних криз. Тому на практиці виникла потреба у відході від абсолютного відмежування засновників від майнової відповідальності за зобов'язаннями юридичної особи понад розмір його внеску. В західних країнах така

доктрина отримала назву «зняття корпоративної вуалі» (piercing/lifting the corporate veil). Зняття корпоративної вуалі, зазвичай, здійснюється на підставі застосування принципів права та не ґрунтується безпосередньо на нормі закону (за деякими виключеннями).

На сьогоднішній день в зарубіжних країнах широко використовується доктрина «piercing/lifting the corporate veil» (далі – доктрина PCV), суть якої полягає у тому, що суд, за наявності підстав за зобов'язаннями юридичної особи може притягнути до відповідальності безпосередньо осіб, які її контролюють (напр.: фактичний директор, впливає на діяльність компанії або будь-які інші учасники, які активно втручаються у діяльність юридичної особи), хоча за загальним правилом, вони не повинні відповідати за дії юридичної особи.

Механізм застосування доктрини «зняття корпоративної вуалі» в різних зарубіжних країнах, зокрема в США, Англії, Франції, Німеччині і відповідно має свої відмінності та особливості застосування даної процедури. При цьому, найбільш вдало механізми притягнення до відповідальності осіб, які впливають на діяльність юридичних осіб, а фактично і контролюють їх, розроблені в таких країнах, як США та Англія.

Відтак, для оцінки подальшої перспективи можливості застосування доктрини PCV і розвитку законодавства, яке стосується юридичної особи, виникає потреба у дослідженні досвіду окремих країн, в яких розглядувана нами доктрина широко застосовується як додатковий механізм захисту прав кредитора від недобросовісних боржників.

Так, доктрина PCV багатьох країн охоплює такі підінститути: – пряма відповідальність учасників господарського товариства; – відповідальність материнської компанії за борги дочірньої; – субсидарна відповідальність учасників при процедурі банкрутства. Потрібно відмітити, що у Франції широко використовується другий та третій

підінститути, а в Німеччині, Австрії, Швейцарії – всі три [1].

Загальновідомо, що в різних країнах суди по-різному застосовують доктрину «зняття корпоративної вуалі». Розгляд основних положень та практика застосування доктрини зняття корпоративної вуалі варто розпочати з країн англо-американського права оскільки вважається, що практика її застосування в цих країнах найпоширеніша. При цьому, частіше дана доктрина використовується у США, оскільки є найбільш детально розробленою саме в праві США [2].

Слід відмітити, що у США механізм застосування доктрини PCV, в більшості випадків, залежить від кожного конкретного випадку відповідно до критеріїв, визначених у різноманітних тестах.

Так, у справі *Lowendahl v. Baltimore & Ohio R. R.* [3] суд зазначив, що для того щоб зняти корпоративну вуалі необхідно довести наявність трьох елементів: 1) корпорація має бути позбавлена самостійності; 2) має місце протиправні дії контролюючої особи; 3) мають бути ознаки того, що дії контролюючої корпорації стали причиною збитків позивача.

А у справі *Bucyrus-Erie Co. v. General Products Co.* [4]. Верховний суд штату Огайо вказав, що корпоративна форма може не враховуватися і учасники понесуть відповідальність за боргами корпорації, якщо: 1) контроль над корпорацією тими, кого притягнуто до відповідальності, був настільки повним, що корпорація не мала ні власного розуму, ні волі, ні власності; 2) контроль над корпорацією, здійснюваний тими, хто притягнутий до відповідальності, здійснювався як шахрайство або незаконний акт стосовно особи, що посиляється на необхідність ігнорування юридичної особи; 3) такий контроль або обман призвів до виникнення у позивача збитків і несправедливих втрат [5].

Аналіз судової практики дозволив зробити наступні висновки відносно тенденцій в області застосування доктрини «зняття корпоративної вуалі» в американському праві. По-перше, суд не керується визначеним правилом при ухваленні рішення про «зняття вуалі», оскільки існують правила занадто непослідовні і суперечливі, і відповідно суд розглядає характеристики корпорації індивідуально в кожному окремому випадку. По-друге, чим менше акціонерів має корпорація, тим охочіше суд зневажає її корпоративну форму, більш того, «корпоративна вуаль» не знімається в публічних корпораціях. По-третє, введення в оману шляхом спотворення фактів (*misrepresentation*) є найбільш істотним фактором, що спонукає суд на «зняття вуалі». По-четверте, «зняття корпоративної вуалі» значно рідше відбувається у випадках покладання деліктної відповідальності, ніж у договірних відносинах, а також у випадках, коли в ролі акціонера виступає інша корпорація. По-п'яте, так звані пасивні акціонери (акціонери, які фактично не приймають участь у прийнятті рішень і в управлінні бізнесом) практично ніколи не несуть відповідальності за дії корпорації [6, с. 18].

Для зняття корпоративної вуалі в США також широко використовується відносно нова конструкція представництва (*agency theory*) хоч і визнається умовно. Наприклад, для кваліфікації відносин в

якості представництва необхідно є наявність сукупності трьох елементів; 1) взаємна згода створити відносини принципала і агента; 2) контроль з боку принципала; 3) вчинення агентом дій від імені принципала [7, с. 73].

Більше того, у праві США відсутнє чітке розмежування між різними варіантами доктрини зняття корпоративної вуалі однак загальновізнано, що превалюють дві основні теорії. Перша теорія полягає у встановленні наявності такої аффілійованості між декількома компаніями, що, по суті, вони представляли б собою одну і те ж особу (теорія *альтер его*). У другому варіанті теорії необхідно встановити, що особа здійснювала повний контроль компанії, а так само що відбувалися певні шахрайські дії, обман чи інше зловживання (інструментальна теорія) [8, с. 70].

Крім зазначених підходів американські суди користуються й іншими техніками в рамках концепції зняття корпоративної вуалі. Загальна кількість таких теорій вражає. Юристи часто вдаються до концепцій функціонального ототожнення юридичних осіб (*enterprise doctrine*), «Торгового потоку» (*stream-of-commerce*) в рамках інтегрованого маркетингу і навіть до процедурних доктрин ідентифікації (ототожнення) право власника і користувача в рамках відносин франчайзингу [7].

При цьому, в американському праві можна виділити дві групи казусів, в яких йдеться про зняття корпоративної вуалі: випадки, коли це відбувається на основі сформованої судової практики (*under case law*), і випадки, коли це відбувається на основі законодавчого регулювання (*under express statutory provision*). Такі ж дві групи можна виділити і в англійському праві, хоча здебільшого доктрина зняття корпоративної вуалі застосовується там на основі сформованої судової практики [9].

Як і у США, доктрина «зняття корпоративної вуалі» у праві Англії набула величезного розвитку і практичного застосування, через чітко визначений набір принципів, якими регулюється процедура зняття корпоративної вуалі і які виступають тим критерієм, який дозволяє ігнорувати принцип обмеженої відповідальності.

В цілому, суди відступають від принципу обмеженої відповідальності бенефіціарів, у випадках якщо компанія є фасадом (*mere facade*) або фіктивною (*sham*) або створена з метою уникнути виконання існуючих обов'язків [10, с. 56].

Французьке законодавство також передбачає перелік випадків в яких можливо зняти корпоративну вуаль. Ці випадки умовно можна розділити на дві категорії: відповідальність товариств, які входять до складу однієї групи, з одного боку і цивільна та кримінальна відповідальність уповноважених осіб товариства і акціонерів, з іншого [11].

Застосування доктрини «зняття корпоративної вуалі» в праві Німеччини має свої особливості, оскільки закладений дещо інший підхід аніж у праві США та Англії. Зокрема необхідно говорити про досить високий рівень розвитку законодавства, нормами якого регулюється процедура «зняття корпоративної вуалі» і закріплення на законодавчому рівні положень про застосування даної доктрини.

Відомим доктринам зняття корпоративної вуалі у праві США та Англії – «piercing/lifting the corporate veil», в німецькому праві відповідає – «Durchgriffshaftung» (притягнення до відповідальності осіб, які ховаються за корпоративною вуаллю (the corporate veil) за борги юридичної особи).

З проблемою ігнорування оболонки юридичної особи, точніше інституту обмеження відповідальності, німецькі суди зіткнулися задовго до початку широкої наукової дискусії, яка триває і донині. В одному з перших судових рішень з'явилася і згодом часто цитувалася наступна фраза: «не можна необдуманно ігнорувати наявність юридичної особи, однак це можливо і необхідно, якщо реалії життя і влада фактів вимагають такої зневаги самостійністю правосуб'єкта» [12, с. 54].

У ряді справ Верховний Суд Німеччини (Bundesgerichtshof, BGH) визнавав особу, яка контролює товариство з обмеженою відповідальністю, відповідальною за збитки товариства [2].

Зняття корпоративної вуалі в німецькому праві передбачає нехтування ознакою самостійної відповідальності юридичної особи за своїми боргами, замість цього самостійного суб'єкта права відповідальність несе інше самостійна, з правової точки зору, особа, учасник юридичної особи [13].

Відповідальність учасників юридичної особи за зобов'язаннями в результаті зняття корпоративної вуалі в праві Німеччини включає 3 теорії [12, с. 55–59]:

1) теорія зловживання (Рольф Зерік). В основі цієї теорії лежить певне уявлення про юридичну особу: автор розглядає фігуру юридичної особи як визнану законодавцем самостійну одиницю, недоторканий правосуб'єкт, в структурі якого з самого спочатку закладені певні обмеження [14]. 2) Теорія застосування правових норм (Мюллер-Фраєнфельс). На відміну від теорії зловживання, концепція правозастосування заперечує, що проблема зняття «корпоративної вуалі» є проблемою інституту юридичної особи, відкидаючи тим самим тезу про відносний характер інституту юридичної особи. Крім того вчення про правозастосування допускає зняття «корпоративної вуалі» та покладання відповідальності на недобросовісного боржника [15–16]. 3) Теорія розмежування юридичної особи та її учасників (Ян Вільгельм). Відповідно до цієї теорії у випадках, коли постає питання про позбавлення учасників юридичної особи захисту у вигляді інституту обмеженої відповідальності, потрібно зупинитися на конкретних правовідносинах між ними і юридичною особою, а не зосереджувати увагу на принципі юридичної відокремленості [17].

На практиці суди Німеччини знімають корпоративну вуаль коли: 1) є недостатнє забезпечення юридичної особи власним капіталом (недостатня капіталізація (Unterkapitalisierung); 2) товариство не є самостійним і повністю залежить від своїх учасників (Abhängigkeits- und Konzernverhältnisse); 3) єдиний учасник змішав своє приватне майно з майном товариства так, що визначення капіталу, за рахунок якого суспільство несе відповідальність за своїми боргами, стало неможливим (Vermögensvermischung) [18].

Однак, при цьому, судова практика Німеччини, на відміну від практики в США, не часто дозволяє притягати до відповідальності осіб, які стоять за юридичною особою, тобто контролюють та визначають основні напрями її діяльності, і лише у виключних випадках німецькі суди дозволяють відступити від принципу правової самостійності юридичної особи.

Нідерландський аналог зняття корпоративної вуалі (doorbraak van aansprakelijkheid) є калькою з німецького Durchgriffshaftung. Зняття корпоративної вуалі відбувається із використанням наступних технік: 1) делікт (onrechtmatige daad); 2) зловживання корпоративною формою (misbruik van rechtspersoonlijkheid); 3) фактичний директор (bestuurder de facto); 4) ототожнення або ідентифікація (vereenzelviging) [7, с. 74–75]. Доктрина зняття корпоративної вуалі в Голландії широко використовується судами, які все ж з неабиякою обережністю ставляться до її застосування.

Окрему увагу необхідно приділити застосуванню доктрини зняття корпоративної вуалі в Росії, адже саме в цій країні доктрина «зняття корпоративної вуалі» не лише активно досліджується науковцями і використовується у практиці, а й набула офіційного закріплення на рівні норм Цивільного Кодексу.

Дуже довго велися дискусії з приводу доцільності запровадження такого нового механізму боротьби з недобросовісними боржниками, як застосування доктрини «зняття корпоративної вуалі». Концепцією розвитку цивільного законодавства Російської Федерації від 07.10.2009 р. задля підвищення ефективності заходів цивільно-правової відповідальності була запропонована, в тому числі, можливість застосування доктрини «зняття корпоративної вуалі».

А у 2014 році в силу вступили зміни до глави 4 Цивільного кодексу Російської Федерації [19], де основи застосування доктрини «зняття корпоративної вуалі» отримало законодавче закріплення. Зокрема, статтею 53.1 ГК РФ передбачена можливість залучення до відповідальності осіб, які мають фактичну можливість визначати дії юридичної особи та осіб, які в силу закону або установчих документів юридичної особи, виступаючи від її імені, та заподіяли збитки компанії внаслідок своїх нерозумних і несумлінних дій.

Крім того, відповідно до внесених змін у ЦК РФ (ст. 60) передбачається можливість залучення особи, яка має «фактичну можливість визначати дії юридичної особи» до відповідальності при проведенні реорганізації підконтрольного йому товариства. Така особа відповідатиме солідарно з новими юридичними особами, створеними в результаті реорганізації, за вимогами, заявленими кредитором компанії, якщо такі вимоги не були виконані.

У російському праві доктрина «зняття корпоративної вуалі» знаходить відображення в декількох інститутах: 1) при притягненні до відповідальності основних товариств за зобов'язаннями дочірніх; 2) при притягненні до відповідальності інших контролюючих осіб, у тому числі так званих «тіньових директорів» – осіб, які не є членами органів управління, але визначають дії

юридичної особи; 3) у процесуальних цілях, коли одна особа, реально залучена в певні правовідносини, може бути притягнута до відповідальності за іншу, яка формально не є суб'єктом правовідносин; 4) у публічно-правових відносинах – в антимонопольному, податковому праві застосовується механізм, аналогічний «зняттю покривів» в корпоративному праві [20].

На практиці доктрина зняття корпоративної вуалі в Росії використовується не так часто, як могла б. Можна виділити кілька причин цього. По-перше, це пов'язано з тим, що дана доктрина була розроблена в англосаксонській системі права, і для її адаптації в сучасні російські реалії потрібен час. По-друге, російський правопорядок досить консервативний: багато перспективні зміни не знаходять підтримки на практиці через небажання розбиратися у всіх тонкощах нововведення. По-третє, найчастіше суди застосовують механізм зняття корпоративної вуалі не даючи посилань і не називаючи використаний механізм. По-четверте, застосування судом розглядуваної доктрини вимагає більш детального обґрунтування. Зняття корпоративної вуалі в довільному порядку неможливо [1].

Імплементована в російське законодавство зарубіжна доктрина «зняття корпоративної вуалі», яка вже стала широко відомою російській науці не лише знайшла своє закріплення на рівні норм закону, а й активно використовується російськими судами на практиці.

Незважаючи на всі матеріально-правові та процедурні відмінності, які характерні для корпоративного законодавства та практики його застосування в різних країнах з різними правовими системами, виокремлюють істотні спільні ознаки, що характеризують принцип «підняття корпоративної вуалі» [21, с. 57], зокрема: 1) проникнення за корпоративну вуаль відбувається лише в порядку виключення, загальним правилом залишається майнова відокремленість юридичних осіб і обмеженість відповідальності; 2) підняття корпоративної вуалі відбувається тільки в режимі судової процедури і застосовується у справах як з контрактів та деліктів, так і в рамках публічних правовідносин за участю держави, зокрема, банківських, страхових, екологічних, податкових, антимонопольних; 3) обов'язок особи, яка вимагає підняття корпоративної вуалі, довести наявність підстав такого застосування такого виняткового принципу; 4) існування значної кількості різноманітних тестів для перевірки наявності незвичайної (зайвої) близькості основної і дочірньої компанії; 5) відсутність майже в усіх правових системах (за винятком, можливо лише Німеччини) законодавчого закріплення взамовідносин афілійованих товариств; відносин між основним та дочірнім товариством, а також всередині юридичного чи фактичного холдингу майже завжди визначаються в режимі *ad hoc*; 6) основним недоліком є той факт, що застосування цього принципу в усіх правових системах знаходиться в дискреції суду, яка в той самий час базується лише не на власному розсуді суду, а й на деяких напрацьованих судовою практикою критеріях та тестах. Однак жоден з них окремо та всі вони разом не мають визначального

характеру, а тому, як і будь-які оціночні судження, не дозволяють суб'єктам господарювання знати напевно і точно, чи може цей принцип бути застосований у їх випадку; 7) підняття корпоративної вуалі відбувається не в усіх випадках, коли компанія не в змозі самостійно задовольнити вимоги кредиторів, а лише у випадку шахрайських дій, недобросовісних спроб ухилитися від виконання прийнятих на себе зобов'язань, порушення справедливості. При цьому суди набагато частіше задовольняють вимоги кредиторів, що представляють інтереси суспільства та держави, ніж приватних осіб; 8) ефективному використанню даної доктрини перешкоджають обмежені можливості та ускладнення в отриманні інформації про пов'язаних осіб, що доміцільовані в інших державах [22].

Отже, підводячи підсумки розгляду особливостей та досвіду застосування доктрини «piercing the corporate veil» (зняття корпоративної вуалі) в різних зарубіжних країнах потрібно зазначити, що розглядувана доктрина в окремих випадках дозволяє покладати відповідальність не на юридичних осіб, неспроможних задовольнити кредитора, а й на інших осіб (засновників, учасників) які своїми діями призвели до збитків юридичної особи. Загальним, в межах застосування доктрини PCV, для більшості країн є твердження про те, що якщо особи, які мають можливість контролювати, визначати дії юридичної особи, недобросовісно та нерозумно діють в інтересах такої юридичної особи, то вони мають відповідати за збитки, нанесені юридичній особі своїми незаконними діями або бездіяльністю.

При цьому, практика жодної зарубіжної країни суди якої доволі часто застосовують «piercing the corporate veil» не дає чіткого розуміння того у яких конкретних випадках і на підставі якої конкретної норми необхідно застосовувати дану доктрину.

В кожній країні, в якій доктрина «зняття корпоративної вуалі» активно використовується, доцільність її використання піддається критиці, тим не менше, ефективність і необхідність і застосовувати даний механізм не ставиться під сумнів ні доктриною, ні практикою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Деке Т. В. Применение доктрины «снятия корпоративной вуали» в России и зарубежом [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.islaco.com/ru/node/3931#sdfootnote3sym.
2. Срывая покровы. Доктрина «снятия корпоративной вуали» в зарубежных странах и в России [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.rocheduffay.ru/articles/pdf/Corporate%20Veil.pdf>.
3. Lowendahl v. Baltimore & Ohio R.R., 287 N.Y.S. 62, aff'd, 272 N.Y. 360(1936).
4. Bucyrus-Erie Co. v. Gen. Prods Corp., 643 F 2d 413 (6th Cir. 1981).
5. Bainbridge S. M. Abolishing LLC Veil Piercing. P. 77–106; Case Comment, Piercing the Corporate Veil in Ohio. P. 957.
6. Фомина О. Н. Правовое положение предпринимательской корпорации в США и акционерного общества в Российской Федерации: сравнительно-правовой анализ: автореф. дисс. ... канд. юрид. наук. – М., 2011. – 31 с.
7. Быканов Д. Д. Снятие корпоративной вуали по праву США, Нидерландов и России / Д. Д. Быканов // «Закон». – № 7. – 2014. – С. 71–80.

8. Кофанов А. Применение доктрины «Снятия корпоративной вуали» в международном коммерческом арбитраже / А. Кофанов // Актуальные проблемы предпринимательского права: Выпуск 4 / под ред. А. Е. Молотникова. – М.: СТАРТАП, 2015. – С. 67–76.

9. Субсидиарная ответственность за доведение до банкротства – неудачный эквивалент западной доктрины снятия корпоративного покрова [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.szrf.ru/doc.phtml?nb=edition07&issid=2013012000&docid=21>.

10. Кокарева А., Кутишенко Д. Корпоративная вуаль: танцы в темноте Слияние и поглощения. – № 12 (118). – 2012. – С. 56–61.

11. Владимир Конт Понятие «снятия корпоративной вуали» во французском праве [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.privlaw.ru/files/Tezisy_29.03.12.pdf.

12. Нанаева Э. А. Гражданско-правовая ответственность основного общества (товарищества) по обязательствам дочернего общества в праве России и Германии: дис. ... канд. юр. наук : 12.00.03. – М, 2008.

13. Beck'scher Online-Kommentar. BGB. Herausgegeben von H. G. Bamberger, H. Roth. 26ed. Stand: 01.02.2013 // Beck-online. Rn.17-18; von Amim C. Op. cit. S. 1003.

14. Serick, R. Rechtsform und Realitat juristischer Personen. Tubingen. – 1955.

15. Muller-Freienfels, W. Zur Lehre vom sogenannten Durchgriff bei juristischen Personen im Privatrecht, AcP 156 (1957). – S. 522-543.

16. Nirk, R. Zur Rechtsfolgenseite der Durchgriffshaftung. Festschrift fur Walter Stimpel zum 68. Geburtstag am 29. Marz 1985. Berlin, New York, 1985. – S. 443-462.

17. Wilhelm, J. Rechtsform und Haftung bei der juristischen Person. Koln, Berlin, Bonn, Munchen. – 1981.

18. Субсидиарная ответственность за доведение до банкротства – неудачный эквивалент западной доктрины снятия корпоративного покрова [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.szrf.ru/doc.phtml?nb=edition07&issid=2013012000&docid=21>.

19. Гражданский кодекс Российской Федерации. Часть первая от 30 ноября 1994 года №51-ФЗ (ред. от 02.07.2013 года) // Собр. законодательства Рос. Федерации. – 1994. – №32. – Ст. 3301.

20. Шиткина И. С. «Снятие корпоративной вуали» в российском праве: правовое регулирование и практика применения // «Хозяйство и право». – 2013. – №2.

21. Карнаух Т. Доктрина «підняття корпоративної вуалі»: сутність та перспективи застосування в Україні / Т. Карнаух // Юридична Україна. – 2013. – № 3. – С. 53–60.

22. Тай Ю. В. Снятие корпоративной вуали в частном праве : тез. для круглого стола РШЧП 29.03.2012 года / Ю. В. Тай [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.privlaw.ru/files/Tezisy_Taya_29.03.12.doc.

УДК 347.734:336.72(477)

ГАРАНТОВАНІСТЬ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В ДЕРЖАВНОМУ ОЩАДНОМУ БАНКУ УКРАЇНИ

Зінченко В. В.,

старший викладач
кафедри цивільно-правових дисциплін
юридичного факультету
Харківського національного університету
імені В.Н.Каразіна

Анотація: У статті досліджуються проблеми правового регулювання відносин за договором банківського вкладу (депозиту) та гарантування прав вкладників на їх заощадження в системі установ ПАТ «Державний ощадний банк України», вносяться пропозиції по удосконаленню законодавства, що регулює правовідносини у цій сфері.

Ключові слова: банківський вклад (депозит), вкладник, власність, договір, Ощадбанк, рахунок, система гарантування вкладів фізичних осіб.

Анотация: В статье исследуются проблемы правового регулирования отношений по договору банковского вклада (депозита) и гарантирования прав вкладчиков на их сбережения в системе учреждений ПАО «Государственный сберегательный банк Украины», вносятся предложения по совершенствованию законодательства, регулирующего правоотношения в этой сфере.

Ключевые слова: банковский вклад (депозит), вкладчик, собственность, договор, Сбербанк, счёт, система гарантирования вкладов физических лиц.

Annotation: This article explores the problems of legal regulation of relations under the contract of bank deposit (deposit) and to guarantee the rights of depositors to their savings in the facilities of PJSC «State Savings Bank of Ukraine», and make proposals to improve the legislation regulating the relations in this sphere.

Key words: bank deposit (deposit), investor, property, contract, Sberbank, the score, the system of guaranteeing deposits of individuals.

Залучення до вкладів комерційними банками грошових коштів фізичних осіб потребує не лише забезпечення прав вкладників банківських установ, але й більш чіткого закріплення в законодавстві гарантованості збереження та повернення їх заощаджень, а також удосконалення в цілому

законодавства, що регулює правовідносини в цій сфері.

Цивільно-правовий договір банківського вкладу (депозиту), який є новелою чинного Цивільного Кодексу України (далі – ЦК), сьогодні набув досить широкого застосування у банківській практиці. Саме він є тією правовою конструкцією, за допомогою якої оформлюються взаємовідносини сторін по передачі на зберігання і управління банком грошових коштів